

Izhaja vsak četrtek
in velja s poštnino vred
in v Mariboru s pošilja-
njem na dom
za celo leto 3 gld. — kr.
po leta 1 „ 60 „
četrt leta — „ 80 „
Naročnina se pošilja
opravištvu v škofjsk.
poslopju (Bischofshof.)
Deležniki tisk. društva
dobivajo list brez po-
sebne naročnine.

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Posamesne liste
prodaja knjigar Novak
na velikem trgu
po 5 kr. — Rokopisi
se ne vračajo, nepla-
čani listi se ne spre-
jemajo. —

Za oznanila se pla-
čuje od navadne vrsti-
ce, če se natisne en-
krat, 8 kr., dvakrat 12
kr., trikrat 16 kr.

Nova postava o kolekovanju ali štempljanju menjic in računov!

S 1. majem t. l. je obveljala nova postava, ki prinaša veliko in važnih, oziroma za nevedneže in lehkomisleže, tudi precej občutljivih sprememb pri kolekovanju ali štempljanju menjic (wechsel) in kupčijskih računov. Do sedaj je veljalo, če se je potrební kolek ali štempelj kupil, na men-
jico pritisnil in prepisal z dnevom in z imenom strankinim. Ta način je sedaj prenehal.

Od 1. maja 1876 naprej se zamore potrebni kolek za menjice plačati a) s tem, da se za men-
jico vzeme uradni obrazec (Wechselblankette), ki že ima na sebi potrebni kolek ali štempelj. Taki obrazci se dobivajo pri c. k. davkarjih in sploh povsod, kder so se do sedaj koleki prodajali. b) ali s tem, da se kolek sicer na menjico ali na menjiški papir pritisne, vendar v davkarijo ž njim hiti, da ga uradnik s pečatom zaznamova preden se menjica podpiše; ali c) tudi s tem, da se pri-
stojbina, t. j. znesek za kolekovanje, če presega 25 fl. pred podpiševanjem pri davkariji vplača. Kdor bi se zoper te določbe pregrešil, ta bi moral dolžni kolek 50krat kot kazni v davkariji vplačati, ako se kolekovanje računi po I. lestvici ali tarifi in 10krat po II. tarifi. Na primer kolek po I. tarifi za menjico 500 fl. znaša 50 kr.; kazni bi pa znašala 50 × 50 kr., t. j. 25 fl. Kolek po II. tarifi znaša pri 500 fl. že 2 fl. 50 kr., kazni bi pa nepazljivca zadela za 2 fl. 50 kr. × 10, t. j. tudi 25 fl. Izgovor, da kdo nove postave ni poznal, ne pomaga nič!

Gledé kolekovanja kupčijskih računov so tudi s 1. majem obveljale nekatere spremembe. Pogla-
vitne so te! Zneskov do 10 gld. ni treba kolekova-
ti, za zneske od 11—50 fl. se vzeme na vsako polo kolek za 1 kr., pri zneskih višjih od 50 fl., mora biti kolek za 5 kr. Računi pri gostilničarskih in krčmarskih opravkih so tudi kolekovanju pod-
vrženi. Kdor se pregreši, bo kaznovan in plača 50 krat dolžni štempelj in če globe takoj ne plača, mu še 6 % zamudnih obresti naračunajo. Iz reče-

nega je razvidno in jasno, da bo ljudem vsled te postave treba mnogo opaznosti, če nečejo v škodo zagaziti! Pri c. k. davkarjih se dobi za mali denar drobna knjižica, ki zapopada novo postavo in kratek poduk o njej! Dragotin Ljubec.

Dvojna gosposka v deželi.

(Govor poslanca g. Hermana v deželnem zboru v Gradcu.)

III. Nemške tiste novine, katere služijo cen-
tralistom in ustavakom, zaženejo močen krik vse-
lej, kedar so sklicani deželni zbori. Trobijo lju-
dem na ušesa, da deželni zbori nič več ne po-
menijo; tako si prizadevajo vsako samostalno gi-
banje dežel brz zadušiti. Ali to je zopet narobe svet! Kajti deželni zbori, ti so glavna reč, deželni vladar stoji pred državnim oblastnikom, vojvod pred cesarjem. To je naravni red! Dežele, te so stebri, na katerih sloni in stoji vsa država, celo cesarstvo. Karkoli cesarstvo glešta in velja, vse ima od dežel. Zato pa bi v deželnih zborih imelo biti središče in težišče vsega našega zno-
tranjega, političnega življenja; vse naše domače politične, cerkvene, šolske, narodne zadeve pripa-
dati bi imele samo deželnim zborom, a ne državi, t. j. ministrom in njihovemu državnemu zboru na Dunaju, sicer nas strahuje le kaka „stranka“ in vlada postane „strankarska“ vlada. Kaj skrbi to dunajske ministre, če si marsikatera dežela želi svoje domače zadeve urediti, kakor sama najbolj vé in kakor jej samej najboljše kaže? Kaj to skrbi državo in kde trpi ona kako škodo, če Tirolska dežela pruskim lutrovecem ne trpi in jim naseljeva-
nje brani; ali če Predarlška sklone katoliško šolsko postavo, ali če Kranjska osnuje postavo, po kateri bi se narodnost Slovencev in Nemcev varovala, porazumljenje in mir med obema naroda ohranil! Ali ravno porazuma in miru ne trpi nesrečna centralistična sistema!

Kakor si država in dežela nasprotujete in druga drugo prekositi hočete pri javni upravi ali administraciji, jednako delate tudi pri dajanju no-
vih postav. Obedve nasvetujete nove postave, ki

so si vsled tega včasih popolnem navskriž ter množijo zmotnjave pri ljudeh, nered pri oblastnijah — ali pa ostanejo le kar na papirju. Tudi se sedaj skoro nikoli prav ne vé, kaj pripada deželi kaj državi, meja med obema je nedoločna, negotova. Od tod pa izvira zopet neznano veliko dvomov, preprirov, prit žeb, posilstva in krivic! Vedno bolj se pogrezujemo v žalostno razdjanje, vse naše zadeve so zmešane, zamotane in predrage! Kako bi bil tu kak napredek mogoč? Reči, katere bi posamezne dežele veliko boljše in cenejše same v red spravljale, si država svoji in deželam jemlje, da še te na nje gledati in jih kotrolirati ne morejo, kakor bi treba bilo. Primorani smo iz dežele hoditi in svoje domače zadeve in koristi prepuščati v odločbo tujcem, tujci, t. j. državnej zbornici na Dunaju! (Dobro! na desnici — oho! na levici.)

Ako želite zvedeti, kaj da pripada državi in kaj deželi, morate najprvle priznati, da posamezne dežele niso provincije po krvavi vojski pridobljene, katerim se lahko vse pravice poberejo, ampak da so posebne države v državi ter imajo svoje starodavne pravice. Vse tedaj, kar zadeva ove pravice, samostalnost in domače koristi posameznih dežel, to pripada deželnim zborom; vse pa, kar zadeva ove dežele ob enem, to naj vzeme državni zbor in jegovi dunajski ministri na svojo skrb. To je pravi red, oprt na slovesno cesarjevo pismo ali diplomu 20. oktobra 1860. Zatoraj so politična uprava ali administracija, potem pravosodje, bogočastje, šole, dežalska kultura n. pr. ceste, direktni davki itd. reči, ki pripadajo deželnim zborom, a ne državnemu zboru na Dunaju. Kdor deželam oskrbovanje tehreči jemlje, ta jim tudi krči in gubi njihovo samostalnost. Ali ima naša dežela štajerska pravico do take samostalnosti v državi?

Ne bodem vas tukaj nadlegoval z domačo zgodovino; le to omenim, da je Štajerska bila samostojna, ter imela lastno državno pravo in svojega vojvoda že tedaj, ko habsburške dinastije, iz katere so naš svitli cesar, še bilo ni. Stanovi so uredovali vse deželne zadeve, tudi zgoraj navedene. Stanovi so imele svoje deželne zbore, in mnogokrat je k tem zahajal tudi vojvod sam. Ali nima naša dežela v dokaz samostojnosti svojega deželnega zbora, svojega glavarja, deželnega grba, deželne barve in svoje zgodovine? Iz prva je bil deželni glavar prvi zastopnik cesarjev v deželi; mnogo poznej so iz Dunaja začeli v deželo pošiljati posebne cesarske namestnike (Statthalter), to pa proti deželnim pravicam. Zoper odločbe deželnega odbora še denešnji den ni višje pritožbe, kar je tudi dokaz samostalnosti štajerske dežele. In pri takih razmerah si naša dežela nebi smela svojih domačih zadev sama okrbovati po svojih potrebah in ne občevati z svojim deželnim vladarjem Francem Jožefom? Ali vzeli so jej to oskrbovanje in jej le toliko pustili, da ne more živeti pa tudi umreti ne. Kar se jej je še pustilo, to so večjidel reči malega pomena ali vsaj same sitne

in težavne stvari. Pogled na deželni proračun nas bo tega prepričal. V njem se naštevajo reči, katere pripadajo deželnemu zboru: deželna uprava, policija, deželna kultura, šole, norišnica, bolenišnice, zdravstvo, priprež, dolgovi in obresti, posestva, davšine, zemljiščna rešitev itd. To pripada deželnemu zboru, a čuda velika! o tistih rečeh sklepa tudi državni zbor na Dunaju. V zgoraj naštetih rečeh je tudi štajerski deželni zbor nekoliko samostalen in po neki strani — preveč samostalen. Poslanci ne morejo celo leto v Gradcu sedeti, zato odberejo iz sebe odbornike, ki med tem v Gradcu ostanejo in iz deželne hiše opravljajo deželne zadeve. Zoper odločbe teh odbornikov ne velja nobena pritožba, in posameznih odbornikov ne more 6 let nihče odpraviti. To je preveč. Zato sem prepričan, da bi res ne bilo dobro tem odbornikom v roke dati izvrševalno oblast, ali ekskutivo in trdno upam, da bodo ti deželni odbori morali odstranjeni biti ravno tako, kakor c. k. namestnije, brž ko centralistična sistema propade. Namesto obeh, boče moralo priti nekaj celo novega, enotnega in boljšega!

Gospodarske stvari.

Spomladanski mraz ali slana.

Srednje-evropski kraji posebno tisti, ki so od visokih nemških alp ali planin proti solnčnemu izhodu, tedaj kraji na Kranjskem, Koroškem, Štajerskem, Avstrijskem, Ogerskem in Hrvatskem, trpijo skoro vsako leto več ali manje občutljivo po spomladanskih in jesenskih mrazovih ali slanih. Prve padajo od Jožefovega do Janževega, druge okoli 21. septembra, kedar nastopijo jesenske enako dolge noči. Največ škode prizadenejo spomladanske slane, ker včasih sad na drevju in na vinski trti popolnem uničijo. Mnogoletne skušnje učijo, da se je nevarne slane bati navadno proti koncu marca, v drugi polovici aprila, v prvi polovici maja in v začetku junija. Občne slane 24. 25. in 26. maja l. 1866 in 1867 so se bile za 10 dni zakasnile. Mrzle, tihe noči brez vetra jasno nebo . . . kažejo na bližajočo se slano. Kedar solnce vhaja, tedaj pritiska mraz najbolj hudo. Nizkim vinogradom škodi slana več in hitrej, kakor višjim, po ozkih dolinah nasajenim bolj, kakor na prostem zraku ležečim. Vinogradom, obdanim od travnikov, senokoš, travnih ig, škodi slana mnogo več, kakor drugim; enaka je pri vinogradih polnih trave in plevelja. Rane slane škodijo manj, pozneje več, pozne v maju in juniju padajoče pa največ posebno tam, kder je na umrazeno trsove brž rano solnce posijalo. Mladike se skrčijo, očrne in posuše.

Pomočki zoper take nesreče so mnogovrstni. Najbolje stori, kdor zamore, če svoj vinograd tam, kder je zarad slane največ v nevarnosti, zasadi